

November 2024 – nummer 11

Wij Zêeuwen

E-magazine van
Senioren Brabant-Zeeland, Regio Zeeland

P. 6

“Je wordt niet negentig
door achter de
geraniums te kruipen”

P. 25

“Bomen kunnen met elkaar
communiceren”

P. 33

“... zij voeren een
hopeloze strijd tegen de
windmolens ...”

P. 35

“Uw testament een hele
puzzel?”

EEN DAG WOONSHOPPEN 50.000 M² WONEN EN SLAPEN

Met meer dan 500 merken en 40 woonwinkels onder één dak creëren we samen het interieur van je dromen!

Laat je inspireren in onze sfeervolle Woonboulevard met de nieuwste woontrends. Onze adviseurs staan voor je klaar.

Gratis koffie in onze Brasserie by Bouman tegen inlevering van deze advertentie.

Wij sponsoren in 2024 de uitgaven van KBO 'Wij Zêêuwen'

woonboulevard **XXL**
POORTVLIET
Wij zijn wonen

Paasdijkweg 33 Poortvliet | 0166 619100 | info@wbpoortvliet.nl
woonboulevardpoortvliet.nl

Openingstijden

Di - Do: 10.00 - 17.30 | Vr: 10.00 - 21.00
Za: 10.00 - 17.00 | Zo - Ma: gesloten

Bij koninklijke beschikking
Hofleverancier
Bouman-Potter B.V.

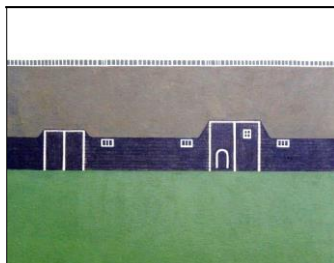

**+ 35 MINUTEN RIJDEN VANAF
ROTTERDAM, BREDA EN ANTWERPEN**

Inhoud 1 november 2024

- 3 Van de redactie
Activiteit afdeling
- 4 Seniorenreis Hoofdplaat
- 5 PubQuizen in Goes
Rubriek 'Kunst in Zeeland'
- 6 Antoine Mes
Activiteit afdeling
- 10 Middelburg-Veere samen op stap met Vlissingen
- 12 Seizoensopening van de 3 bonden
Friet met stoverij
Jubileum Vlissing Koor Intermezzo
Column Ton Roumen
- 13 Creativiteit als beweeglijkheid
Activiteit afdeling
- 14 Verslag van de bewustwordingsbijeenkomsten
Rubriek 'Natuur in Zeeland'
- 16 Akkervogelgebied Burghsluis
Activiteit afdeling
- 19 Vrijheid, blijheid in Amsterdam
- 20 Met 'Het Treintje' op stap
Een rugzak vol tradities (3)
- 22 Allerzielen
Algemeen
- 25 Allerzielen: Wat te doen na verlies?
Wat verhalen vertellen
- 26 Willibrord in Zeeland
Activiteit afdeling
- 29 KBO-Boschkapelle en Stoppeldijk naar Senioren Vogelwaarde
Nieuwe namen voor een aantal afdelingen
Activiteit KBO-Zeeland
- 30 Ontmoetingsdag 'Rouw en verlies'
Hersenspinsel
- 32 Sancho Pancho
Activiteit afdeling
- 34 Diamiddag en Bingo in Heinkenszand
Algemeen
- 35 Bijspijkerbijeenkomst voor vrijwilligers
- 36 Uw testament een hele puzzel?
Activiteit afdeling
- 37 'Chinezen' in Koudekerke
Algemeen
- 37 Lees- en/of Kijktips en Colofon

6

10

16

22

32

Van de Redactie

Beste lezers,

Geregeld krijgt de redactie van mensen die Wij Zêëuwen voor het eerst onder ogen krijgen reacties als: 'Wat ziet het blad er prachtig uit', 'met veel zorg opgemaakt', 'veel diversiteit in aanbod, dat zal de lezers vast aanspreken'.

In het lezersonderzoek gaan diezelfde opmerkingen gepaard met positieve feedback op de vele diverse artikelen en rubrieken. Wij Zêëuwen verschijnt op circa 3000 adressen en wordt -zo blijkt uit analyse van vraag 5 uit het lezersonderzoek- vermoedelijk door meer dan 4000 lezers gelezen.

De redactie voelt zich gesterkt door de enquête en gaat vol goede moed verder. Ze is erin geslaagd Augustinus vast te leggen als maandelijks terugkerende columnist.

Augustinus heeft voor Bij de Tijd, het communicatieblad van KBO-Goes, al bijna 400 Hersenspinsels geschreven, zoals hij zijn overwegingen over actuele gebeurtenissen en bijbehorende associaties noemt. Ook de lezers van Wij Zêëuwen blijken zijn schrijfsels te kunnen waarderen.

Met hem is afgesproken dat de redactie iedere maand een van zijn Spinsels zal publiceren, merendeels als losstaande column en soms gekoppeld aan een van de bestaande rubrieken. We houden daarbij zoveel mogelijk de oorspronkelijke nummering aan.

Heel veel leesplezier

SENIORENREIS HOOFDPLAAT

Woensdag 4 september beloofde een mooie dag weer te worden. Dat kwam goed uit i.v.m. onze jaarlijkse busreis. Om 8.45 stipt vertrok de bus van IXI Travel vanaf het Dorpshuis met 36 personen naar onze eerste bestemming.

De eerste stop was De Klok In Serskamp. Hier wachtte koffie/thee met koek en kregen we een film te zien over de producten die gemaakt worden in de likeurstokerij. Ondertussen konden we proeven van diverse likeuren en Belgische chocoladeproducten. Alles ter plaatse geproduceerd. Vooral het advocaatje viel bij ieder in de smaak. Hierna een rondleiding met uitleg over de productie en natuurlijk een bezoek aan het winkeltje met al dat lekkers. Dat er veel gekocht werd, behoeft geen uitleg.

Op naar onze lunch in Berlaere. In taverne de Zwaan werden we verwacht voor de lunch. Heerlijke broodjes met koffie/thee of frisdrank. Na de lunch werd de rit voortgezet naar de volgend bestemming. Via een mooie route kwamen we bij de abdij van Affligem. De abdijgebouwen mochten niet meer bezocht worden, maar een mooie wandeling door de tuin van de abdij maakte veel goed.

We werden begeleid door een gids die uitleg gaf over de tuin en het abdiyleven. Hierna kregen we een film te zien over het abdiyleven van de Benedictijnen, wat mooi in beeld gebracht werd, zodat we ons konden inleven hoe het vroeger geweest moet zijn. Ook bezochten we het Religieus centrum en het bezoekerscentrum Hop & Abdij Affligem. Hierna een bezoek aan de brasserie waar natuurlijk Affligem geproefd werd.

In een van de oudste straten van Sint Niklaas bij locatie Huyse Sorgvliet werden we verwacht voor het diner. Prachtig gedekte tafels stonden gereed en na het aperitief werd het driegangen diner geserveerd. Alles smaakte voortreffelijk en was zeer goed verzorgd.

Met volle magen, tasjes met lekkernijen en een tevreden gevoel over het verloop van de dag, keerden we huiswaarts.

Met dank aan de chauffeur, die ons weer van veel informatie en anekdotes voorzag. Dank aan alle medereizigers voor de gezellige sfeer.

Het Bestuur.

PUBQUIZZEN IN GOES

Voor de tweede keer had onze Miss-Quiz Ria van Buuren een uitdagende Pub-Quiz opgesteld. Een volle zaal, 8 teams van 4 personen, streden om de winst. Er werd diep nagedacht over de vragen. Met name de ronde voor de pauze over de emblemen van Zeeuwse Bedrijven bleek voor veel hoofdbrekers te zorgen. Alhoewel vele bedrijven dagelijks in ons stadsbeeld te zien zijn, werden vele logo's niet herkend. Dit betekende overigens niet dat er grote verschillen ontstonden in de stand.

Dus gingen 6 van de 8 teams met slechts geringe verschillen na de pauze op voor de hoofdprijs. Hier bleek de laatste vraag over de vlaggen van diverse landen de doorslag te geven.

De hoofdprijs leverde een boekje met Zeeuwse wijsheden op. En de troostprijs was een zakje papieren zakdoekjes waarmee de tranen konden worden gedroogd van het verlies.

Er werd zwaar 'gebrainstormd' over de juiste antwoorden.

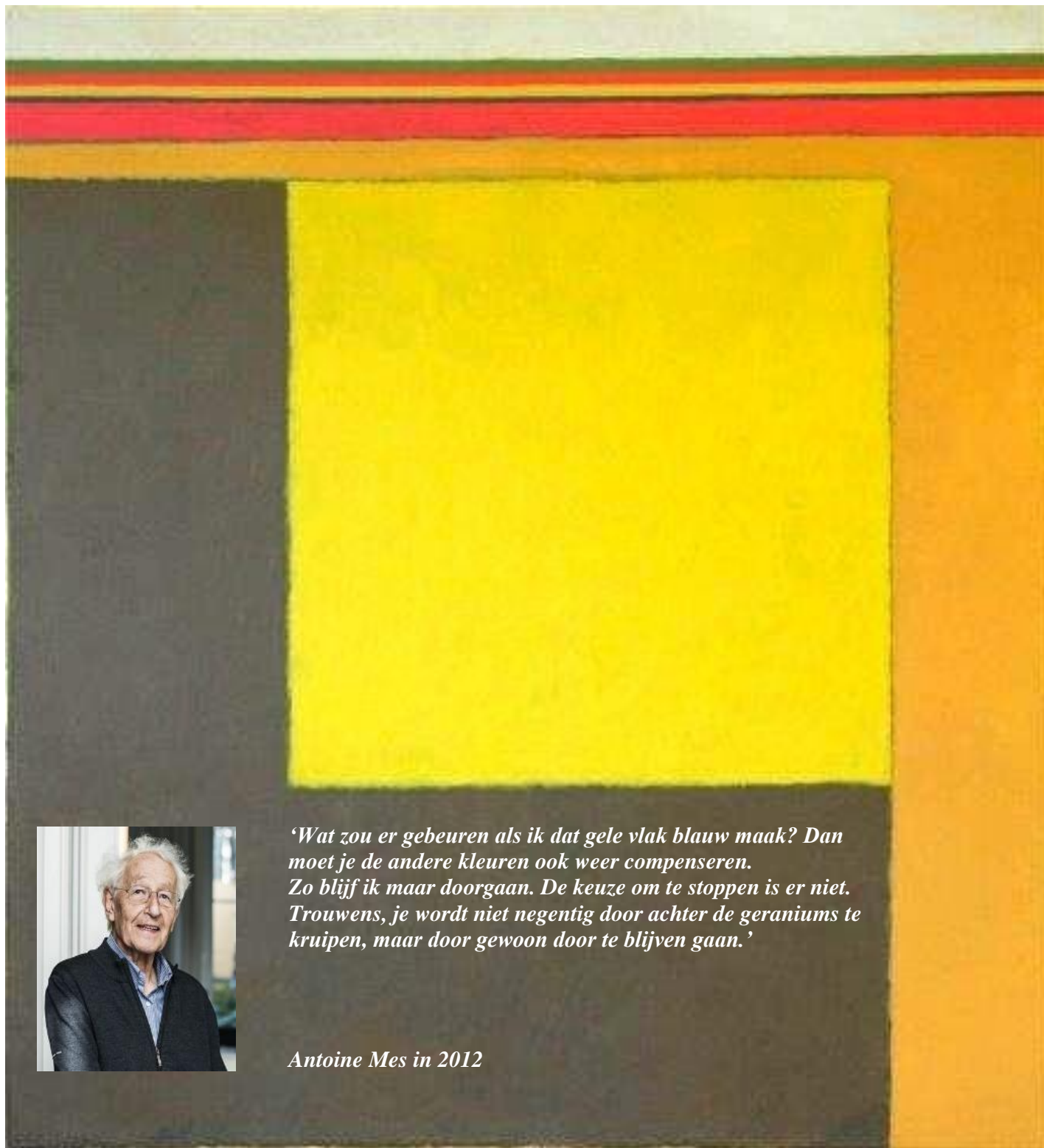
Al met al weer een geslaagde middag.

Verslag Theo Snel. Foto's Wim Copper.

Antoine Mes

(10 september 1927 – 12 maart 2024)

‘Wat zou er gebeuren als ik dat gele vlak blauw maak? Dan moet je de andere kleuren ook weer compenseren. Zo blijf ik maar doorgaan. De keuze om te stoppen is er niet. Trouwens, je wordt niet negentig door achter de geraniums te kruipen, maar door gewoon door te blijven gaan.’

Antoine Mes in 2012

Op 10 september 1927, werd de veelzijdige kunstenaar Antoine Mes geboren in Middelburg. Na zijn studie kwam hij terug naar Zeeland. De provincie speelt een grote rol in zijn werk en op veel plaatsen in Zeeland is bovendien werk van hem te zien. Antoine Mes overleed op 12 maart 2024, hij werd 96 jaar oud.

Het is 1944, Walcheren is net bevrijd. Antoine Mes begint zijn werkzame leven op een architectenbureau in zijn woonplaats Middelburg. Hier wordt hij aanvankelijk opgeleid tot bouwkundig tekenaar. In 1949 kiest hij voor het kunstenaarschap en volgt hij de lerarenopleiding aan de Kunstacademie in Tilburg. In 1955 werkt hij in Moergestel op het atelier voor monumentale kunst van Jan Dijker (1913-1993). In hetzelfde jaar vervolgt hij zijn opleiding aan de Rijksacademie in Amsterdam op de afdeling Monumentale Kunsten. In 1961 voltooit hij deze studie en keert hij terug naar zijn geboortestad Middelburg.

Ruimtelijke elementen van Mes in het atrium van de ZB, foto: J. Francke, Zeeuwse Bibliotheek, 2016

Monumentalist

Van 1961 tot 1985 richtte Antoine Mes zich op monumentaal werk. Voor het gebouw van Provinciale Staten in Middelburg en het stadhuis in Breskens maakte hij kleurrijke glas-in-lood ramen.

Een Vlissingse school werd gedecoreerd met een groot wandmozaïek en het Amsterdamse metrostation Gaasperplas werd door hem monumentaal vormgegeven met ogenschijnlijk vergeten koffers, tassen en plunjezakken van baksteen. Door sloop en herinrichting van gebouwen is veel van zijn werk in de loop der tijd verplaatst of helemaal verdwenen.

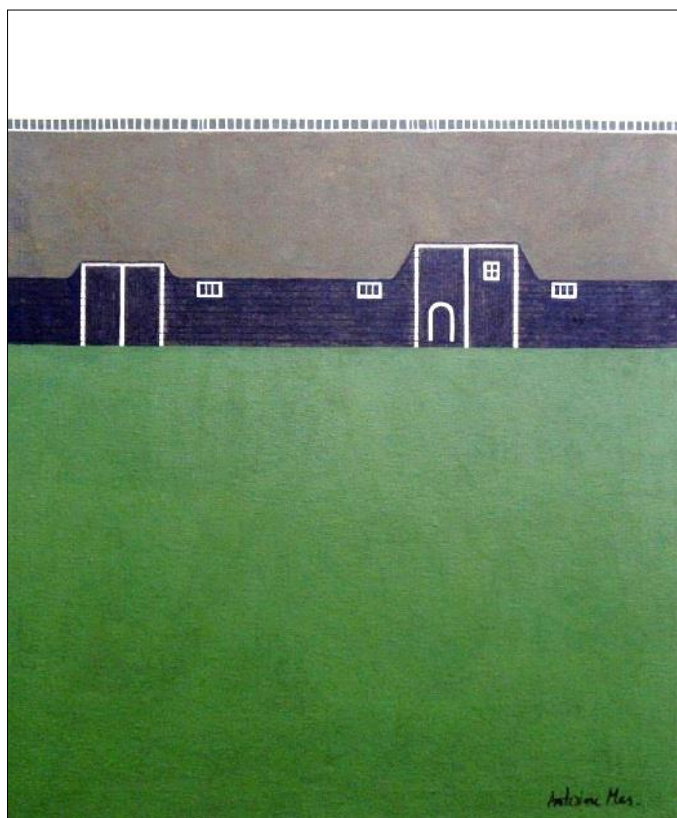
Iedereen die wel eens de Zeeuwse Bibliotheek in Middelburg heeft bezocht, kent de rood-blauw-gele balken die over de volle hoogte van drie verdiepingen het trappenhuis markeren. Ze zijn het resultaat van de laatste monumentale opdracht die Antoine Mes heeft uitgevoerd, in 1984-1985.

Gouache van een Zeeuwse boerderij, 1975, bron: "Zeelandboek" (1999) p. 103.

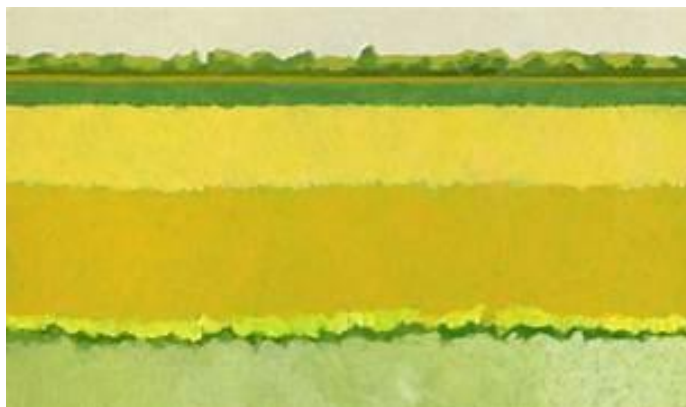
„Van lieverlede heb ik ontdekt hoe weids het landschap is en hoe groot”, zei Mes in 2017. „De boeren hebben me op het spoor gezet. Die delen hun land in vlakken in. Het wordt doorsneden door een sloot. Ze ploegen een stuk om. Of ze planten een strook met bloemen. Ik ben begonnen met dat na te schilderen. Boerschuren, bomen, de structuur van stoppels, aanvankelijk ook nog een kromme weg. Nu is die werkelijkheid er nog wel, maar ik hoef niet meer de realiteit te volgen. Het is alleen nog de compositie, de kleur en de penseelvoering. Ik denk dat ik de essentie heb bereikt.”

In de jaren tachtig liep de belangstelling voor monumentale kunst terug. Antoine richtte zich steeds meer op de vrije schilderkunst. Zijn afkomst en opkomst verloochenden zich niet; ook zijn vrije schilderwerk behield een monumentaal karakter met eenvoudige composities en grote vlakken. Bekend

Zeeuwse Boerderij.

werd hij met schilderijen van eenvoudige voorwerpen als een handdoek of een paraplu, maar zijn belangstelling ging steeds meer naar buiten. Er volgden series met strandhuisjes, koeien en Zeeuwse boerenschuren met hun zwart-geteerde gevels. Ten slotte richtte hij zich op het Zeeuwse polderland met zijn strakke verkaveling, zijn boerderijen, dijken en bomenrijen. Hij heeft daarin een unieke stijl gevonden met grote vlakken, horizontale en verticale lijnen en een hoge horizon. Antoine Mes heeft die stijl altijd verder doorontwikkeld.

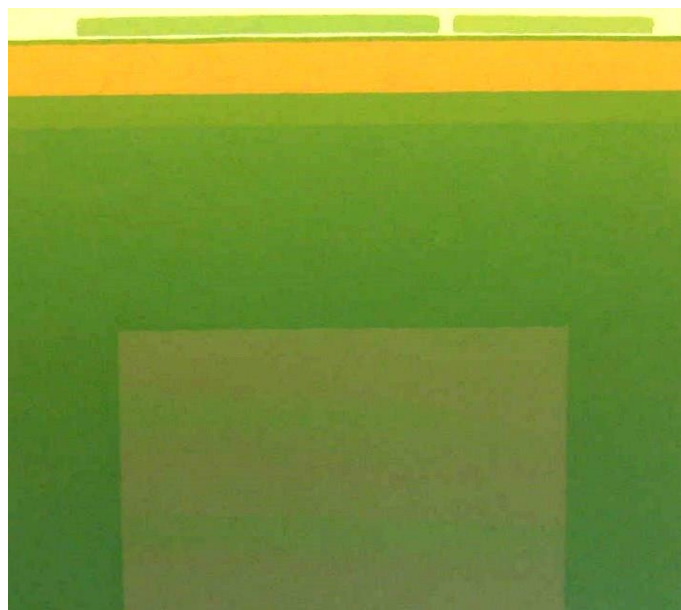

Zeeuws landschap.

Vrij kunstenaar

Vanaf de jaren 80 kreeg de schilderkunst steeds meer de overhand, met een hoofdrol voor het Zeeuwse landschap. Die bracht Mes geleidelijk terug tot enkele vlakken en lijnen, met weloverwogen kleuren. Het lijken abstracte werken, maar wie wat langer kijkt, ziet nog steeds onmiskenbaar akkers, sloten, boerderijen en bomen tegen een opvallend hoge horizon. Het ging hem om 'het verhaal van de voorgrond', geschilderd met de voeten in de klei.

Zijn werken missen dieptewerking. Een schilderij is voor Antoine Mes een verticaal vlak, bedekt met lijnen en kleurvlakken. Hij is bekend om zijn Zeeuwse landschappen die vanaf 1991 onderwerp van zijn schilderijen worden. Ze tonen zijn kijk op het landschap: stugge Zeeuwse klei, waarin voeten verankerd staan. Ze tonen zijn waarneming. Hij gebruikt de karakteristieke beeldelementen die voor hem het Zeeuwse land bepalen.

Lijnen en kleurvlakken beheersen het werk van Antoine Mes.

De weidsheid van een akker met als begrenzing de graskanten en randen of aangrenzende andere akkers of een sloot. Een dijk of een duin als afsluiting naar de horizon al of niet met een bomenrij. Een boerderij, soms omgeven door bomen.

De kleuren van de seizoenen spelen een rol. De laatste jaren is de indeling en ordening van akkerpercelen voor landbouwgebruik een thema. Het levert interessante composities op.

“Ik kijk naar het landschap op een manier die niet meteen door de aanschouwer van mijn schilderijen wordt herkend en gezien. Toch vormt wel degelijk het kijken naar het landschap de basis voor het maken van mijn beelden.

Ik wil vormgeven aan de uitgestrektheid en de weidsheid van het land, daartoe laat ik mijn ogen dwalen van links naar rechts, van laag naar omhoog. Dit gaan bestrijkt de afstand van een af te leggen stuk vanuit de voeten tot de horizon, vanaf het gaan van links naar rechts en andersom. Dit soort afstandsmeting laat ik werken in de compositorische structuur van het schilderij.

De elementen die onderweg in mijn blikveld komen, zoals een weg, sloot, sporen in het land, bomen, zowel groepsgewijs als in stroken aan de horizon of op dijken, of staand rond een boerderij als compacte plek in het land, de indeling van het land in horizontale en verticale vlakken en lijnen, stroken en massa's, geven mij de mogelijkheid tot het maken van vrije, vlakmatige composities, waarin de genoemde elementen eventueel een plaats vinden als duiding van dit landschap.

Voeg hieraan toe de kleurvarianten en kleurstellingen die te zien zijn in de verschillende jaargetijden als lente, zomer, herfst en winter, die stemmingen kunnen geven die karakteristiek zijn voor de uitdrukking van de sfeer van het ondergane landschap.

Ziehier de ingrediënten waarmee ik ‘mijn’ Zeeuwse landschappen op het doek zet, gecompleteerd met de uitdrukking van verfstreken en de afweging van de gemaakte kleurstellingen.”

Paneelschildering van de sluiting van het Veerse Gat, gemaakt in 1964 voor de veerboot Prinses Margriet van de Provinciale Stoombootdiensten.

De ‘A’ in Vlissingen is een van de monumentale werken van Antoine Mes. Hij maakte het in de jaren 80 voor het PZC-kantoor. Nadat Orionis in het pand trok, verhuisde het werk naar de Oostsouburgse-weg. Ook werd, met toestemming van Mes, de kleur veranderd van blauw in geel.

“Een vakman”, zo omschrijft kunstkenner Nico Out hem. “Mes heeft zich van organische vormen naar een geometrische vorm ontwikkeld. Het sobere en strak geordende Zeeuwse landschap heeft hij als geen ander in heel mooie en uitgebalanceerde composities verbeeld. Harmonie en helderheid zijn de sleutelbegrippen in zijn werk. Hij was ook een aardige en markante man. Heel benaderbaar. Bescheiden, maar tegelijkertijd van zichzelf overtuigd. En altijd aan het werk.”

Bronnen:

Ad Beenhakker: *Naar Zeeland! Schilders van het Zeeuwse landschap*, 2016

Rolf Bosboom, *Antoine Mes (1927-2024)*

schilderde met de voeten in de klei,

PZC, 14-03-2024

CBK Zeeland, Antoine Mes (1927-2024)

Zeeuwse Ankers: Antoine Mes

Middelburg-Veere samen op stap met Vlissingen

Nadat beide afdelingen in hun vergaderingen hadden gepeild of er belangstelling was voor een busreis van een dag besloten de besturen tot het organiseren van deze reis. Het doel van de reis werd een rondvaart door de Biesbosch en een bezoek aan het vlas- en suikermuseum in Klundert. Samen met zesenvestig leden hebben we deze reis kunnen maken.

Omdat we op tijd bij de boot moesten zijn, moest iedereen vroeg opstaan. De uitvoering van de reis hebben we in handen gegeven van de firma Van Oeveren, wat een goede keus bleek.

Aangekomen in Drimmelen lag het schip al klaar en nadat iedereen aan boord was, konden we vertrekken. Wij waren het enige gezelschap aan boord en daarvan maakten een aantal leden gebruik om te gaan kijken in de stuurhut. We begonnen de reis met koffie/thee en gebak. Tijdens het varen vertelde de stuurman allerlei bijzonderheden over de Biesbosch:

In de nacht van 18 op 19 november 1421 vond een doorbraak plaats in de westelijke zeedijk van de toenmalige Grote Waard en overstroomde het gebied met zout water, een gebeurtenis die de Sint Elisabeths vloed wordt

genoemd. In de loop der jaren ontstond een ondiepe binnensee met open water dat in stromen en geulen heen en weer trok met het getij. Zo ontstond het zoete en zilte getijdengebied van de Biesbosch. Het duurde nog enige tientallen jaren voor het gehele gebied onder water stond en de Biesbosch met zijn kreken en riet gevormd werd. Hierbij had ook het rivierwater een belangrijke invloed.

Daarna stapten we weer in de bus en gingen naar het vlas- en suikermuseum in Klundert. Daar aangekomen werden we ontvangen met een heerlijke lunch. Hierna werden we verdeeld in twee groepen, waarbij de ene groep het suikermuseum bezocht en de andere groep het vlasmuseum. Na dit bezoek werd er gewisseld.

In het vlasmuseum werd getoond hoe men door middel van repelen, braken, hekelen en zwingelen de ruwe vezel verwerkt tot vlaslint. Na spinnen en weven krijg je dan linnen. Deze bewerkingen werden vroeger met de hand gedaan, later werden daarvoor uiteraard machines ontwikkeld.

In het suikermuseum werd verteld hoe men van de suikerbiet suiker maakt: De bieten worden gewassen, opgewarmd tot 70 graden, geroerd en gefilterd en zo ontstaat kristalstroop wat verder bewerkt wordt tot kristalsuiker.

Het was een gezellige en leerzame dag.

Tekst: Ko Pluijmers. Foto's Ko Pluijmers en Nationaal Park De Biesbosch.

Het Suiker- en Vlasmuseum.

De Biesbosch.

Seizoens- opening van de 3 bonden

Zaterdag 5 oktober jl. was de jaarlijkse seizoensopening, georganiseerd door de drie ouderenbonden PCOB, SVSD en KBO in Zierikzee.

Dit jaar hadden we de keuze laten vallen op Muziekvereniging ONDA uit Nieuw- en Sint Joosland met medewerking van bas/bariton Martijn Hop. Muziekvereniging ONDA stond onder de bezielende leiding van dirigente Cora Dellebeke, haar te zien dirigeren is al een feestje op zich. Mede daardoor is het een belevenis om naar dit orkest te luisteren.

Het optreden van Martijn Hop maakte het feest compleet. Een gevarieerd programma waaronder een mooie ouverture voor de liefhebbers en het prachtige Fire in the blood; afgewisseld met nummers waarbij Martijn Hop zong, o.a. Oh, what a beautiful morning, If I were a rich man en diverse andere nummers. Als afsluiting speelde het orkest Songs from Africa. Geweldig! Al met al een heerlijke muzikale middag.

*Tekst: Henny Verkaart.
Foto's: Erik Steegmans.*

Friet

met
stoverij

De afdeling Philippine heeft op 15 oktober 2024 voor 44 leden haar friet met stoverij middag gehouden.

Wij begonnen met een aperitiefje, daarna heerlijke kippensoep. Hierna kwam de friet met stoverij en een slaatje. Als afsluiting kwam er een ijsje en koffie.

Hierna ging eenieder voldaan naar huis. Dit alles werd voorbereid door het bestuur en twee vrijwilligers.

*Tekst: Ben Vlegels.
Foto's Oda Bosma.*

Jubileum Vlissings Koor Inter- mezzo

Wat een feest is het geweest, ons jubileum!

Vijf jaar na de oprichting van ons koor, door Riet Roos, was het tijd voor een jubileumoptreden o.l.v. Lenie Stokman (dirigente, pianiste) met medewerking van Hester van Rees (viool) en Hanneke de Vroe (sopraan).

Het repertoire was zowel populair als klassiek, ook lang vergeten liedjes kwamen voorbij.

Aan belangstelling geen gebrek, het Atrium van Hof ter Veste was goed bezet.

Zo'n gezellige, muzikale middag is in de toekomst zeker voor herhaling vatbaar.

Tekst en foto: Gemma Martin.

Creativiteit als beweeglijkheid

Misschien ken je de ervaring dat je 's avonds moe bent, de energie op is en dat je onderuit zakt op de bank om tv te gaan kijken.

Je hoopt vurig dat die spannende en mooie serie op Netflix je kan opmonteren en je nog van een restje energie kan voorzien aan het einde van de dag. Misschien doet die aflevering dat ook wel, denk je. Maar je bespeurt ook iets anders: je raakt nog meer vermoeid.

De misvatting is dat er vanbuiten iets naar je toekomt en je opbeurt, maar het tegenovergestelde is vaak het geval: je loopt leeg als een ballon en valt misschien op de bank in slaap.

Als je niet wilt leeglopen, maar wilt worden opgevuld zou je kunnen gaan bewegen. Natuurlijk kun je je brein aan het werk zetten en een moeilijk vraagstuk gaan oplossen, maar je kunt ook fysiek gaan bewegen.

Er is ook nog een andere optie en die heet: je creativiteit aanspreken, want ook die zet je in beweging.

Je creativiteit zowat permanent aanspreken doet Ton Koopman, een bekende dirigent en organist van met name oude muziek.

Deze vitale nestor barst nog steeds van de energie. Het zou zo maar kunnen dat zijn vitaliteit samenhangt met zijn innerlijke creatieve energiestroom.

Het zou zo maar kunnen dat vitaliteit samenhangt met een innerlijke creatieve energiestroom.

Een creatieve stroom ontspringt ergens. Bij een bron. Cynthia Lennon schrijft in haar biografie dat haar man John soms uren op de bank kon liggen, ogenschijnlijk onbereikbaar, als in een trance. Dan opeens sprong hij op, liep naar de vleugel, begon te spelen en kwam een stroom van muziek tot leven, in dit geval *Imagine*. De creatieve beweging vertaalde zich in een melodie, akkoorden, zang en tekst. In de stilte, liggend op de bank, was iets opgeweld.

De muzikale hit *Imagine* uit 1971 spreekt nog steeds tot de verbeelding en stond in 2005 zelfs nummer één in de top 2000. Op de bank liggen en niets doen leidde tot een grote en succesvolle creatieve beweging.

Zo'n beweging kent Ton Koopman ook. Creativiteit is beweeglijkheid en houdt hem jong en vitaal.

In een interview rond zijn tachtigste verjaardag zegt hij: 'Laat je geest niet verdampen,' en kennelijk kan die verdamping succesvol worden bestreden met creativiteit.

Een mooie levensles voor iedereen en voor allen die ouder worden. En dat worden we allemaal. Als we ouder worden kunnen we ons voornemen te blijven bewegen: fysiek, met ons brein en via onze creativiteit.

De aanbeveling van Ton Koopman neem ik ter harte en ik hoop velen met mij: laten we ervoor zorgen dat onze geest niet verdampt.

Ton Roumen is een ervaren coach, retraiteleider en spreker.

Hij publiceert boeken en artikelen over spirituele thema's en persoonlijke ontwikkeling.

Meer informatie:
www.bezinnen.com

Verlag van de bewustwordings- bijeekkomsten

Cobie Rottier geeft uitleg d.m.v. een PowerPointpresentatie.

Op donderdag 3 oktober waren er een 20-tal aanwezigen, belangstellenden in het Gregoriuscentrum in Axel om de PowerPointpresentatie van Cobie Rottier, professioneel begeleider van het project Senioren zelf aan zet in Zeeland, te volgen. Ook de leider van het project voor Brabant-Zeeland, Corrie van Brenk en Johan Hessing, ondersteuner van het project voor Zeeland gaven acte de présence.

Een project dat gesteund en goedgekeurd is door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; De provincies Limburg, Overijssel, Brabant en Zeeland doen hieraan mee.

De bijeenkomst in Axel is de aftrap van de campagne met de bewustwording, bewuster maken over de gevolgen van de vergrijzing; in Zeeland dubbele

vergrijzing en in Zeeuws-Vlaanderen drievoudige vergrijzing. Op de planner staan daarnaast drie vervolgbijeenkomsten met de thema's: toekomstig wonen begint NU (met wethouder Wonen, met woningcoöperaties), de toekomst van de zorg thuis (met zorg- en welzijnsinstellingen) en tot slot de gemeente aan het woord over wonen en zorg en welzijn voor senioren. We trachten zo veel als mogelijk deze bijeenkomsten op lokaal niveau te presenteren.

De ondersteuning voor dit project is in Zeeland alsnog minimaal; het kost veel moeite om hieraan bekendheid te geven. Terwijl het een belangenbehartigingsproject is dat zeker voor de toekomst zijn noodzakelijkheid vereist. KBO Zeeland, Regioraad Zeeland en de besturen van de afdelingen in Zeeland behoren dit project mede op lokaal niveau aan te pakken. Maar tot op heden is dat niet het geval. Aan de projectleiders voor Zeeland zal het niet liggen.

Senioren praten samen over keuzes.

Op woensdag 9 oktober in het Meulengat in Sluiskil hebben we gewacht tot de gym was afgelopen en sloten alsnog belangstellenden aan om de presentatie van Cobie Rottier te volgen.

Cobie Rottier in discussie.

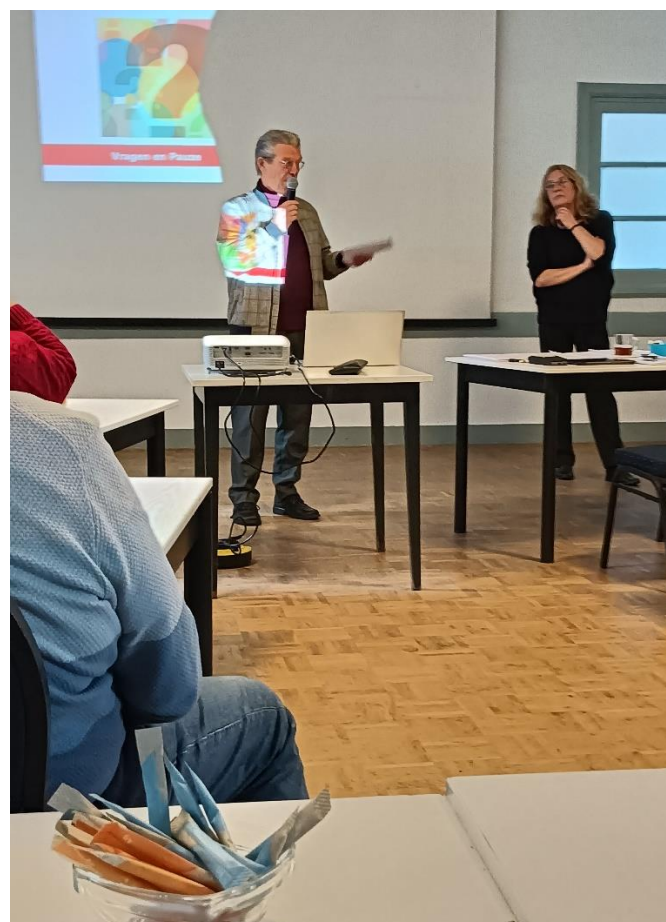
Beide bijeenkomsten gingen gepaard met veel interactie en dat geeft ons toch een goed gevoel. De mensen worden ook aan het werk gezet met: een kijkje in uw glazen bol, hoe wordt u graag ouder? Wat is voor u belangrijk? Inventarisatie van woonwensen.

Dit wordt verzameld en zal worden overhandigd aan de desbetreffende wethouders. Tevens wordt een vragenlijst ingevuld en overhandigd aan de leiders van het project.

Ook krijgen de deelnemers een groot vel papier dubbelzijdig bedrukt mee naar huis; op de ene zijde info over een samenleving die omziet naar elkaar (vroeger zo), goed voor elkaar, versterk jouw netwerk, hoe sterk is jouw netwerk? En hoe werkt het? Aan de andere zijde de vragen om te beantwoorden en bij de volgende bijeenkomst in te leveren.

Vragen over allerlei dagelijkse dingen; vragen over jouw netwerk; vragen over een goed gesprek (gesprekspartner, over zorg, medisch).

Het organiseren van een lokale bijeenkomst is op zich niet moeilijk; er is een voldoende budget om te besteden aan de huur van de locatie en tevens 2 x koffie/thee met een versnapering te presenteren. Wij blijven ons inzetten om via de media en op andere wijze, met instanties bekendheid en belangstelling te creëren.

Johan Hessing en Cobie Rottier geven een toelichting.

In ieder geval willen de mensen, die de bijeenkomsten in Axel en in Sluiskil hebben bijgewoond, op de hoogte worden gebracht voor de volgende bijeenkomsten.

Met aansluiting als Regio Zeeland bij KBO Brabant-Zeeland kunnen we meedoen aan een belangenbehartigingsproject dat waardering en inzet verdient.

Verslag en foto's: Maurice Scholter

AKKERVOGELGEBIED

BURGHSLUIS

Moderne landbouw en natuur gaan moeilijk samen.

Dat wordt overduidelijk als je ziet hoe de natuur van het platteland ervoor staat. Typische akkervogels als de patrijs en de veldleeuwerik zijn op het overgrote deel van het platteland totaal verdwenen en andere soorten, zoals de ringmus, de zomertortel en de geelgors staan er ook heel beroerd voor.

Een gebied waar je nog twee, drie veldleeuweriken tegelijk hoort en waar nog patrijzen met hun jongen tussen de graanhalmen sluipen, is heel bijzonder geworden. Zo'n bijzonder gebied is het akkervogelgebied langs de Stolpweg bij Burghsluis, op Schouwen-Duiveland. Daar is een samenwerkingsverband van een aantal boeren met stichting Het Zeeuwse Landschap, waarbij de inzet is om via allerlei maatregelen een gezonde akkervogelstand te behouden. Dat gaat met vallen en opstaan, maar wie het gebied bezoekt, merkt al snel dat er in ieder geval successen geboekt worden.

In de broedtijd vind je nog akkervogels als patrijzen, veldleeuwerik, graspieper en gele kwikstaart. Maar ook weidevogels voelen zich op de akkers thuis.

Scholeksters, Kieviten en zelfs tureluurs zijn broedend op de akkers te vinden. Dat gaat natuurlijk niet vanzelf. Er worden een heleboel maatregelen genomen om het de vogels naar de zin te maken.

Een belangrijke maatregel is bijvoorbeeld het laten overwinteren van stoppels. Stoppels van tarwe, mais en andere gewassen worden in het moderne boerenbedrijf al voor het aanbreken van de winter ondergeploegd. Maar juist die stoppels en de onkruidjes die er tussen groeien zijn van levensbelang voor de overwinterende vogels.

Op het reguliere platteland heerst aan het einde van de winter hongersnood, maar de akkers waar de stoppels overwinteren bieden nog volop voedsel.

Tureluur.

Patrijzen.

Uil.

Veldleeuwerik.

Het zijn trouwens niet alleen akkervogels die daarvan profiteren. Kleine knaagdieren als muizen profiteren er ook van en die trekken op hun beurt de nodige roofvogels en uilen aan. De torenvalk is het hele jaar door boven de akkers te vinden, maar gedurende de winter komen daar onder meer buizerd, blauwe kiekendief en ruigpootbuizerd bij. In muizenrijke jaren zijn er bovendien de nodige velduilen te vinden.

Velduilen broeden vooral in het hoge noorden en na de broedtijd zwerven zij rond in Europa, op zoek naar plekken waar voldoende muizen te vinden zijn. Veldmuizen hebben een driejarige cyclus, waarbij er iedere drie jaar een piek in de aantallen optreedt. Soms zijn de aantallen veldmuizen zo hoog dat de velduilen blijven overwinteren. Het kunnen er wel tien tegelijk zijn! Die velduilen zijn spectaculair om te zien, omdat ze al laat in de middag beginnen met jagen boven de stoppelvelden.

Een mooie maatregel is ook het toepassen van stroken-teelt. Daarbij worden akkerbouwgewassen geteeld in stroken van zo'n 25-35 meter breed. Meestal gaat het om drie soorten gewassen die strooksgewijs ingezaaid en bewerkt worden. Zo ontstaat er een bonte lappendeken van gewassen die zorgen voor veel afwisseling.

Als het ene gewas al in de aar staat, staat het andere gewas nog maar net boven of het is juist al geoogst. En juist al die verschillende stadia zijn zo belangrijk voor vogels om voldoende voedsel te bemachtigen. Ook is er een groot voordeel tijdens het oogsten. Het akkervogelproject telt heel wat verschillende deelnemers.

Naast initiatiefnemer Het Zeeuwse Landschap zijn onder meer Landschapsbeheer Zeeland, Vogelbescherming, de Agrarische natuurvereniging Schouwen-Duiveland, en diverse andere partners betrokken. En natuurlijk de nodige agrarische ondernemers; want zij vormen de spil waar het project om draait. Vermeldenswaard is daarbij dat er binnen het gebied twee biologische boerenbedrijven liggen, namelijk een akkerbouwbedrijf en een melkveehouderij. Het hoeft geen betoog dat ook biologische bedrijfsvoering belangrijk is voor gezonde natuur op het boerenland.

Om Akkervogelgebied Burghsluis te bezoeken navigeer je naar Westboutweg in Burgh-Haamstede of de kruising Stolpweg/Karremansweg Burgh-Haamstede. Hier is een parkeerplaats voor je auto. Vanaf hier loop of fiets je langs de akkers. Vanaf de openbare weg heb je uitzicht over de percelen. Bij de Stolpweg/Karremansweg staat een informatiebord met meer informatie over het gebied en het PARTRIDGE-project dat binnen het gebied loopt.

Gele kwikstaart.

Chiel Jacobusse was 43 jaar werkzaam voor Stichting Het Zeeuws Landschap en 36 jaar lang lid van de redactie van het tijdschrift Zeeuws Landschap. Hij werd mede door zijn publicaties in het tijdschrift van de stichting en in de PZC een bekend fotograaf en auteur/publicist. Hij heeft veel boeken geschreven en geïllustreerd over de flora en fauna van Zeeland. Ook een 5-tal boeken in de serie Fauna Zeelandica komen van zijn hand.

De liefde voor de natuur werd hem van huis uit met de papepel ingeoten.

Vrijheid, blijheid in Amsterdam

We (KBO-Schouwen-Duiveland) kunnen weer terugkijken op een geslaagde reis, dit keer op 19 oktober jl. naar Amsterdam. Om 08.30 uur vertrokken we met busbedrijf Van Oeveren en onze “vaste” chauffeur Cor met 56 deelnemers vanaf het Hatfieldpark.

Wat is Amsterdam toch een prachtige stad met ontelbare mogelijkheden om je te vermaken. Els had een kwartier nodig om -nog niet eens- alle bezienswaardigheden, zoals musea, kerken, rondvaarten, leuke locaties (pontje, schommelen!) te benoemen.

Ook leuk aan Amsterdam is om de mensen te bekijken; nou je kunt je best voorstellen dat de inwoners van Amsterdam (al 980.000) die honderdduizenden toeristen, want zoveel zijn het er per dag, zachtjes aan wel beu zijn. Je kon je hart ophalen met mensen te bekijken zowel in de Jordaan, op de wallen of vanaf de vele terrassen in het centrum. Alles was overvol, na een dag zou je daar al moe van worden, laat staan een heel jaar.

Iedere deelnemer ging weer zijn of haar gang, van musea bezoeken, rondvaarten of winkelen, terrasje pakken of gewoon lekker struinen door de Jordaan, op de gezellige markten waar de hoofdtal het “heerlijke” Amsterdams was. Ook in de cafés zijn er altijd van die vlot pratende Amsterdammers, die hun goedkeuring voor een bezoek aan hen laten blijken. Ook loop je in het centrum grote kans dat je (zoals op de Dam) in een demonstratie terecht komt. Dat is inherent aan een bezoek aan zo’n grote stad. Zolang de demonstraties normaal verlopen doet er niets op. Vermijden blijft het beste.

Verder genoot iedereen van hetgeen Amsterdam te bieden had. Moe maar voldaan, arriveerden de meesten op tijd bij de bus, een paar enkele minuten later met de smoes dat de stoplichten niet meewerkten! Cor wachtte ons relatief gezien dicht bij het centrum op, achter het Centraal Station.

Na een vlotte terugreis, werd iedereen weer keurig op het Hatfieldpark in Zierikzee afgezet.

Het blijft leuk om deze reisjes te organiseren en de suggesties voor 2025 waren talrijk: Leuven, Mechelen, Schiedam, Haarlem, Utrecht, Amersfoort...

We zien wel wat 2025 ons brengt in april en oktober.

Tekst: Kees Verkaart. Foto's: Erik Steegmans.

Met 'Het Treintje' op stap

Alweer een maand geleden hebben we, net als vorig jaar, met de leden van de KBO IJzendijke en de Seniorensoos een uitstapje gemaakt met "Het Treintje". Dit treintje bestaat uit twee of drie wagons en wordt getrokken door een sterke auto. Aangezien deze combinatie alleen op 60 kilometer-wegen mag rijden, voert de route meestal over binnenwegen en kom je daardoor langs de mooiste plekjes. Zo ging de route vorig jaar onder meer langs de West-Zeeuws-Vlaamse kust en ook over de Panoramaweg en Promenade bij Breskens met een prachtig uitzicht op de Westerschelde-monding.

Dit jaar ging de route langs de grensstreek met Oost-Vlaanderen. Helaas was het donker en regenachtig weer. Omstreeks één uur vertrokken we uit IJzendijke en via de parallelweg naast de Rijksweg reden we na een paar kilometer een polderweg in.

Zeeuws-Vlaanderen en de grensstreek met Belgisch Vlaanderen bestaat grotendeels uit polderlandschap. De duidelijke uitleg van de gids aan boord van het treintje ging hier dan ook veel over. Zo vertelde hij dat de eerste polders al in de 12^e eeuw ontstonden en de laatste polders pas in de 20^e eeuw ingedijkt zijn. In de

beginjaren werden de polders bedijkt door Vlaamse abdijen, later door machtige particulieren en nog later door de overheid. Tussendoor zijn ook weer veel polders verloren gegaan en kwam het land weer onder water; door de natuur, maar ook door oorlogshandelingen tijdens bijvoorbeeld de 80-jarige oorlog en de Tweede Wereldoorlog.

We reden via de Kleine Jonkvrouw Polder naar het gehucht Kapitale Dam, waar de stroomgeul de "Passageule" werd afgedamd en de gelijknamige polder ontstond.

De Passageule.

Verder via het gehucht “Pyramide”, waar ooit een kleine piramide stond naar aanleiding van een bezoek van Napoleon. We reden daarna langs de grens via buurtschappen met klinkende namen als “Maagd van Gent”, “Mollekot” en “Goedleven”.

In de jaren na de 2^e Wereldoorlog tot begin jaren '60 werd ook hier in de grensstreek enorm gesmokkeld met boter. De Nederlandse boter was veel goedkoper dan de Belgische en met grote Amerikaanse wagens werden grote partijen de grens overgebracht. Ook particulieren deden op kleine schaal hieraan mee.

Dit alles ging natuurlijk niet zomaar en er werden dan ook geregeld smokkelaars gepakt; soms na wilde achtervolgingen.

Zo gingen we de grens over bij het plaatsje Waterland Oudeman. De gids vertelde over de elektrische draad die tijdens de Eerste Wereldoorlog langs de grens stond en toonde ons ook een granaatinslag op een grenspaal.

In het najaar van 1944 is er een zeer zware strijd geleverd in West-Zeeuws-Vlaanderen met enorme verwoestingen en veel doden en gewonden en veel leed. Deze strijd was onderdeel van de Slag om de Schelde en was van enorm belang voor de vrijmaking van de belangrijke scheepvaartroute naar Antwerpen.

Kerk in Waterlandkerkje.

Het dorpje Waterland Oudeman kreeg na de godsdiensttwisten een katholieke kerk en het wat noordelijk gelegen Waterlandkerkje een protestantse.

We vervolgden de route via verschillende mooie kreken naar Sint Jan in Eremo voor een koffiestop in café-restaurant Polderzicht. We vervolgden de tocht weer langs allerlei weggetjes naar het dorpje Sint Margriete.

De Molenbeek bij Sint Margriete.

Onderweg stopten we nog even om uitleg te krijgen bij een zogenaamde “Tienden-paal”. Tienden betalen was een vorm van pacht of belasting betalen; zeg maar een tiende deel van de opbrengst ergens van. Voorbij Sint Margriete kwamen we weer in Nederland en via de buurtschappen Plakkebord en Stroopuit bereikten we het gehucht Turkeye. Dit voormalige fort was een onderdeel van de “Staats Spaanse Linies” en waarschijnlijk genoemd naar op de Spanjaarden veroverde en vrijgelaten Noord-Afrikaanse galeislaven die hier ondergebracht werden.

Kerk in Waterland Oudeman.

In IJzendijke aangekomen zagen we ook nog resten van de vesting evenals de mooie 17e-eeuwse Mauritskerk en de prachtige molen.

Tegen vijven begaven we ons naar eetcafé “Hofzicht” waar we na een drankje nog genoten hebben van een lekkere maaltijd en ook nog gezellig hebben zitten praten. We merken ook hier weer dat het samenzijn een van de belangrijkste onderdelen van de uitjes is.

Verslag Eugène Taelman

Een rugzak vol tradities (3)

Allerzielen

Doden herdenken

Allerzielen wordt door veel Nederlanders genoemd in de top 100 van belangrijke tradities. De eerste twee dagen van november staan bij katholieken in het teken van de sterfelijkheid en de dood. Op 1 november is het Allerheiligen en 2 november staat in het teken van Allerzielen. Op veel begraafplaatsen worden tijdens deze twee dagen de overleden dierbaren herdacht. Ook mensen die geen graf kunnen bezoeken, grijpen deze dag aan om stil te staan bij hun rouw.

In de voorbereiding op Allerheiligen en Allerzielen maken mensen de laatste rustplaats van hun dierbaren schoon en leggen er nieuwe bloemen neer. Ook worden er lichtjes gebrand. In de eerste helft van de twintigste eeuw bezochten veel mensen op die dagen al hun overleden familieleden en kennissen. Daar waren ze wel even zoet mee. Soms moesten ze van kerkhof naar kerkhof lopen en waren dan beide dagen onderweg. Op de begraafplaatsen was het een gezellige boel. Men ontmoette oude bekenden, er werd gegeten en gedronken en soms leek het wel feest. Vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw is er minder belangstelling voor deze traditie. Veel graven worden al na tien jaar geruimd en mensen willen liever niet met de dood geconfronteerd worden. Tegenwoordig is de aandacht voor Allerzielen terug en worden op steeds meer kerkhoven gedachtenisevenementen georganiseerd. Net als vroeger, met kaarslicht, passende muziek, gedichten en eten.

Bidden voor de zielen in het vagevuur.

In katholieke landen als Spanje en Mexico wordt Allerzielen nog heel feestelijk gevierd. De graven worden versierd met slingers en bloemen. Er wordt gezongen en gebeden. Het is een manier om de geesten te laten zien dat ze er nog bij horen. Dat men de doden niet vergeten is. Op Allerzielen is allerlei snoepgoed te koop dat doet denken aan de dood, zoals chocolade grafzerken en schedels.

De dag dat de heiligen geëerd worden

Op 1 november worden alle heiligen herdacht. Heiligen zijn overleden mensen die een speciaal plekje bij God verdiend hebben. Soms zijn ze officieel heilig verklaard, maar niet altijd. Heiligen bemiddelen tussen God en de

christenen op aarde en ze worden vaak aangeroepen voor steun. De speciale dag voor Allerheiligen is te danken aan paus Gregorius III (731-741) die in het Vaticaan een kapel wijdde aan alle heiligen en martelaren. Sinds 844 is 1 november een algemene gedenk-dag.

Waarom de herdenking op 1 november geplaatst is, is niet bekend. Maar de blaadjes vallen en in de natuur is het sterfproces aan de gang. Een mooier moment om stil te staan bij de dood is er niet.

Het vagevuur.

Gebed voor de zielen in het vagevuur

De volgende dag, op 2 november, is het Allerzielen. Op deze dag staan mensen stil bij iedereen die gestorven is. De katholieke kerk bidt dan voor alle zielen die nog niet in de hemel zijn. Het christelijk geloof gaat ervanuit dat een mens een lichaam en een ziel heeft. Het lichaam sterft en wordt teruggegeven aan de aarde en de ziel gaat naar de hemel, het vagevuur of de hel. De idee van een dag voor alle zielen verspreidde zich over Europa toen abt Odilo van het beroemde benedictijnerklooster in Cluny in de tiende eeuw een algemene dag instelde voor de gestorven monniken en alle met Cluny verbonden kloosters daaraan mee moesten doen.

Tijdens de pestepidemieën in de veertiende eeuw, toen veel mensen stierven, was er behoefte aan een algemene rouwdag. De pestlijders werden om besmetting te voorkomen snel begraven in een massagraf. Om te zorgen dat ook hun ziel naar het hiernamaals kon vertrekken, werd er op Allerzielen een algemene mis opgedragen. Zo werd Allerzielen een algemene kerkelijke gedenk-dag. De naam *Allerzielen* wordt vanaf de dertiende eeuw gebruikt.

Pestepidemie.

Op Allerzielen wordt in de rooms-katholieke kerk een requiemmis opgedragen. Voor de mensen die in het afgelopen jaar een dierbare hebben verloren, is dit een emotioneel moment. In veel kerken wordt daarom voor deze nabestaanden iets extra's georganiseerd. In de geboden worden de overledenen herdacht. Tot in de jaren zeventig probeerde men 'aflaten' te verdienen voor geliefde overledenen. Op deze manier wilde men de doden helpen om sneller van het vagevuur in de hemel te komen.

Het geloof in de hemel, vagevuur en hel was tot het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1966) groot. Was iemand een goed mens geweest, dan kwam hij of zij in de hemel en had geen steun meer nodig. In de hel was er geen redden meer aan, daar kwamen zielen nooit meer weg. Maar in het vagevuur, waar de kleine zondaars zaten, kon bidden door aardse nabestaanden helpen. Door in de kerk zeven Onze Vaders, zeven Weesgroeten en zeven Eer aan de Vader te bidden, kon men een zieltje redden.

Op Allerzielen werden potten met witte chrysanten - het symbool voor geluk, vriendschap, gezondheid en eerlijkheid- op de graven gezet en kaarsjes gebrand, waardoor 's avonds een bijzondere sfeer op het kerkhof heerste. Dat sprak tot de verbeelding. Volgens het volksgeloof zouden de geesten van de doden op Allerzielen terugkomen naar de aarde en de lichtjes wezen hen daarbij de weg. De kwade geesten konden geweerd worden door de klokken te luiden en door twee bosjes stro gekruist op de grafzerken te leggen.

Zielenbroodjes.

Op Allerzielen werden 'zielenbroodjes' gegeten. Voor elk zielenbroodje dat met een gebed werd opgegeten, zou een zieltje naar de hemel gaan. De zielenbroodjes werden uitgedeeld onder de armen en zo sneed het mes aan twee kanten. De armen baden voor de zielen en kregen meteen te eten.

Spoken en geesten op Halloween

De voorbereidingen begonnen op de avond voor Allerheiligen: *All Hallows evening*. Hieruit is Halloween ontstaan. Tijdens de reformatie in de zestiende eeuw verbood de protestantse overheid Allerheiligen en Allerzielen, omdat ze in strijd waren met de reformatorische leer. Vanaf die tijd werd Halloween, vooral in Engeland, Schotland en Ierland, een volksfeest dat los stond van de kerk. In Engeland ziet men Halloween graag als overblijfsel van het Keltisch nieuwjaarsfeest *Samhain*, waarbij het einde van de zomer gevierd werd. Immigranten uit Engeland introduceerden Halloween in de 19^e eeuw in Amerika. In de jaren 80 van de vorige eeuw waaide Halloween over naar Nederland.

Naar: Ineke Strouken: Dit zijn wij. De belangrijkste 100 tradities van Nederland, p.170-173

Allerzielen: **Wat te doen na verlies?**

‘Er waren eens drie bomen. Tijdens een storm verloren alle drie een tak’.

Zo begint Evert Landwaard ‘het verhaal van de drie bomen’.

Manu Keirse opent er stevast zijn lezingen over rouw mee.

Daarna volgt een les over hoe de drie bomen met hun verlies zijn omgegaan.

De moraal van het verhaal laat zich raden: iedere rouwende zou als de derde boom moeten zijn. De goed bedoelde aanmoediging en uitnodiging staan mij tegen; waarom worden de eerste en de tweede boom veroordeeld? Waarom staan wij altijd zo snel klaar met ons oordeel? Kunnen we ons niet beter afvragen wat de bomen van elkaar kunnen leren, hoe ze verbonden zijn, hoe ze elkaar kunnen doen herleven? Vandaar een eigengereide ‘*hertaling*’ van het verhaal van de drie bomen.

Herinnering aan de verloren takken

Tijdens een harde storm verliezen drie bomen elk een tak waarvan ze erg hielden. De eerste boom blééf maar rouwen, sloot zich af, wilde niet meer groeien en bleef klein. De tweede boom besloot het verlies te negeren, was omgewaaid, omdat zijn wortels geen houvast meer hadden in de aarde. De derde boom had tijd genomen voor zichzelf, stond uiteindelijk open voor de warmte van de zon, omdat hij verder wilde groeien. Hij werd groot en sterk.

Het Wood Wide Web

Opvallend genoeg hadden de bomen zich lange tijd niet om elkaar bekommerd, zich zelfs voor elkaar afgesloten. Gelukkigerwijs raakten ze na verloop van tijd weer in gesprek op het *Wood Wide Web*. Ze wilden ontdekken wat ze voor de ander konden betekenen en spraken af elkaar niet te veroordelen, maar geweldloos te communiceren; gevoelens van bewondering, jaloezie of medelijden te vermijden. Ze zagen dat ze zich verschillend hadden ontwikkeld na het verlies van hun tak en vroegen zich af hoe dat zo gekomen was. Alle drie waren ze door de zon uitgenodigd om te groeien, maar elke boom had anders op die uitnodigingen gereageerd.

De eerste boom werd een spiegel voorgehouden en hij kon na verloop van tijd zelf ook hartelijk om zijn gedrag lachen. Ook als je een belangrijke tak mist, kun je natuurlijk best nog wel verder groeien. Tegelijkertijd zag de tweede boom in dat hij zich misschien wat al te gemakkelijk uit het veld had laten slaan en niet zijn

wortels hém in de steek hadden gelaten, maar dat het eigenlijk andersom was: juist hij had zijn wortels meer houvast moeten bieden.

Dat de derde boom tijd had genomen om te rouwen, daarover waren de drie bomen het eens. Hij leek nu ogenschijnlijk groot en sterk, maar schijn bedriegt: hij voelde zich niet werkelijk zoals de anderen hem zagen. Hij voelde juist verwantschap met de twee andere bomen. Hij voelde zich klein als de eerste boom en zag zichzelf eigenlijk gevloerd op de grond liggen precies zoals de tweede boom.

De essentie, het andere inzicht, was hun in eerste instantie ontgaan, maar lag letterlijk onder hun voeten.

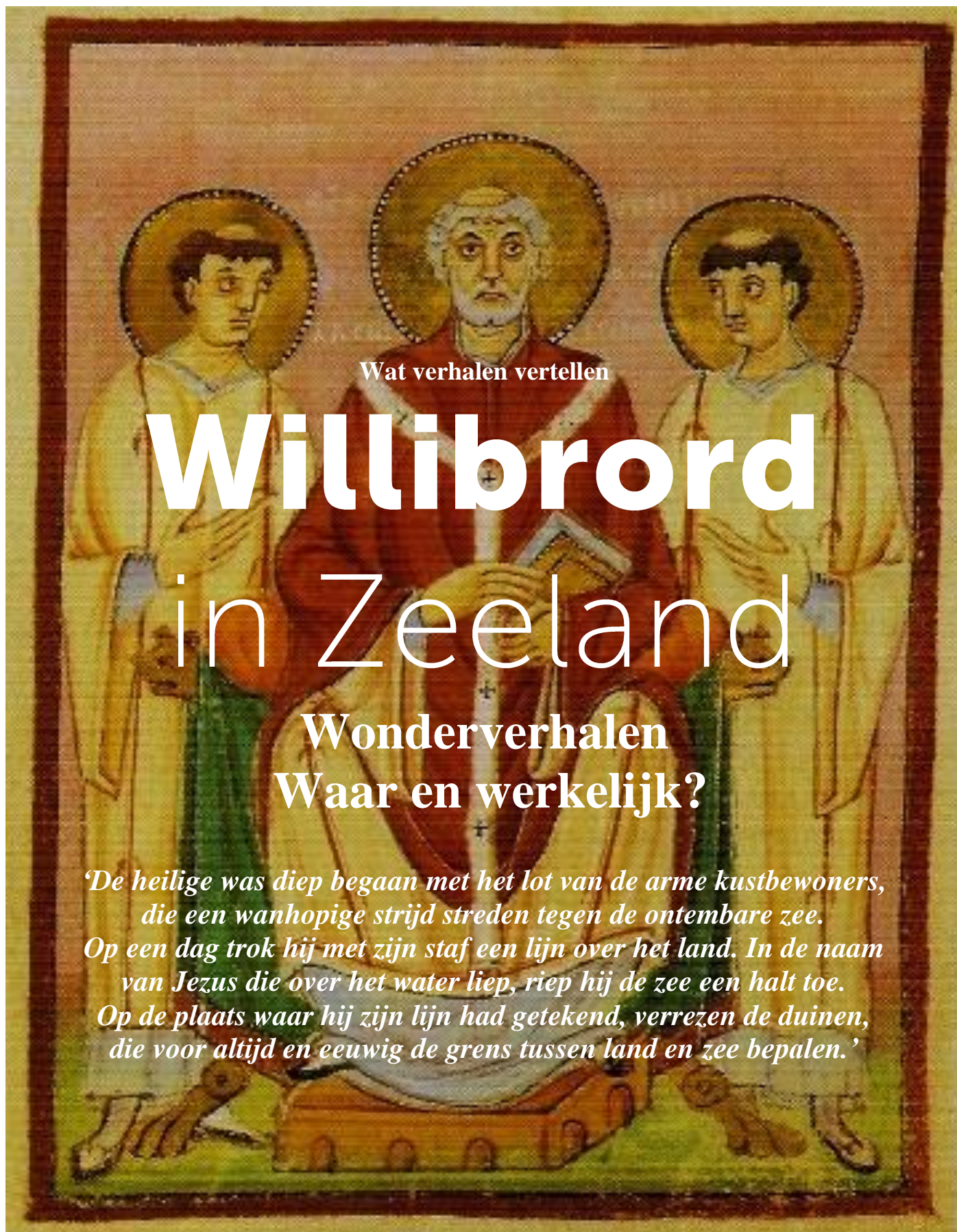

Ze hadden naar boven gekeken, naar de zon. De aangeboden hulp al dan niet aanvaard. In eenzelfde moment beseften ze, dat ze met elkaar verbonden waren, verbonden door talloze *schimmeldraden*.

De ene kant van de schimmeldraad zit tegen en in het uiteinde van de wortels van de ene boom en de andere kant zit tegen het uiteinde van de andere boom. Zo staan de wortels van bomen met elkaar in contact. Daardoor kunnen bomen met elkaar communiceren én hun voedingsstoffen *delen*: zo houden ze elkaar in leven.

Zo kunnen ze elkaar verder helpen, zeker ook in het delen van hun *herinnering aan de verloren takken!*

Rob Rijkschroeff

Wat verhalen vertellen

Willibrord in Zeeland

Wonderverhalen
Waar en werkelijk?

*‘De heilige was diep begaan met het lot van de arme kustbewoners,
die een wanhopige strijd streden tegen de ontembare zee.
Op een dag trok hij met zijn staf een lijn over het land. In de naam
van Jezus die over het water liep, riep hij de zee een halt toe.
Op de plaats waar hij zijn lijn had getekend, verrezen de duinen,
die voor altijd en eeuwig de grens tussen land en zee bepalen.’*

Volksgeloof en volksverhalen

Voorgaande brengt mij -met enige fantasie- bij een wandeling door de duinen met een katholieke opa en oma. Je krijgt voor de zoveelste keer te horen hoe de duinen eigenlijk ontstaan zijn. Zulke verhalen vervelen nooit. Je geniet ontzettend van degene die het vertelt en hoe. Je vindt het een onwaarachtig fantasieverhaal, maar je denkt tegelijkertijd: wat een prachtige uitleg, zo hād het gegaan kúnnen zijn, was dit maar waarheid.

Zeeuwse sagen

In de inleiding van *'De mooiste Zeeuwse mythen en sagen'* beschrijft Marco Evenhuis – inderdaad de schrijver van die columns in de PZC – de Zeeuwse sagen – armoede en onderschrijft hij de verklaring voor die armoede. 'Lokale onderzoekers hebben aan de 'sage' weinig of geen aandacht besteed toen die nog volop de ronde deed en in alle onbevangenheid voor waarheid gehouden werd'. 'De onderzoekers toonden weinig interesse voor volksgeloof en volksverhalen. Er vallen nog altijd genoeg verhalen te verzamelen. Er zijn alleen maar weinig mensen die zich daarmee echt bezig willen houden én de juiste toon weten te vinden om vertellers aan het vertellen te krijgen.'

Christelijke sagen

Een *sage* is een traditioneel volksverhaal dat zich afspeelt op een bekende plaats en op een bekend moment in de tijd. In *'De mooiste Zeeuwse mythen en sagen'* worden in het hoofdstuk *'Legenden of christelijke sagen'* in totaal vijf korte verhalen aan Willibrord (Willibrord) gewijd. In sagen staan echte mensen centraal, zoals mythen verhalen over (half)goden. Willibrord werd, getuige de overgeleverde volksverhalen, echt als heilige vereerd, hem werden ook bijzondere krachten en eigenschappen toegekend. Om die reden en vanwege het christelijke karakter houden de opgetekende verhalen over de heilige Willibrord het midden tussen een legende en een sage. Doel van een legende is het onbegrijpelijke, vaak dus ook de werkelijkheid, te begrijpen.

'Willibrord op Walcheren'

In *'Willibrord op Walcheren'*, een Zeeuws ankertje, worden de verhalen uit *'De mooiste Zeeuwse mythen en sagen'* ingekleurd. Walcheren, en met name Westkapelle, werd in de vroege middeleeuwen het centrum van de Willibrordverering. De Engelse zendeling kwam in het jaar 690 naar Walcheren om er het christendom te verkondigen. Middeleeuwse christenen geloofden in wonderen. Die waren een uiterst serieus onderdeel van het religieuze leven.

Met Willibrord zijn tal van wonderverhalen verbonden. Zo zou hij op Walcheren met zijn staf een streep in het zand hebben getrokken, waarna de duinen verzezen. Een waterput in Zoutelande verwijst eveneens naar zijn aanwezigheid. Ook zou hij zijn waterfles met twaalf bedelaars hebben gedeeld. De fles raakte niet leeg. Dit verhaal heeft zich gehecht aan Vlissingen, waar deze gebeurtenis zich zou hebben afgespeeld. Daarom zou de plaats *'Vlessingen'* zijn genoemd en de fles in het stadswapen zijn opgenomen.

Wanneer de heilige onderweg was, had hij altijd een fles wijn bij zich voor de armen. Op een dag gaf hij twaalf bedelaars tegelijk te drinken. Ze dronken allemaal uit dezelfde fles, en die was en bleef vol van de allerbeste wijn. De plaats waar dat wonder is gebeurd, heet nog altijd 'Vlessingen'. De dankbare burgers bewaarden de fles op het stadhuis en ze hebben haar zelfs in het wapen van hun stad gezet.

Kerstening van de Lage Landen bij de Zee

Vanaf het tweede kwart van de 7e eeuw kwam de Zeeuwse bevolking voor het eerst in aanraking met het christendom. Eligius (St. Eloy), overleden in 660, verspreidde in het gebied van het huidige Zeeland als

eerste het christendom. Alleen in de omgeving van Aardenburg hadden zijn ideeën een blijvende uitwerking. Ten noorden van de Westerschelde ging de grootste invloed uit van Engelse zendelingen. Willibrord was de eerste zending die hier verscheen. Dat hij op Walcheren is geweest, staat vast. Vermoedelijk kwam hij aan bij de oude nederzetting *Walichrum*, iets ten noorden van het huidige Domburg.

Bij zijn aankomst op Walcheren stelde Willibrord meteen een daad. Volgens de overlevering sloeg hij een afgodsbeeld kapot. Dat kwam hem op een aanval te staan van de bewaker van het beeld. Maar diens zwaardslag werd op wonderbaarlijke wijze afgeweerd. Velen die erbij stonden of ervan hoorden, waren zo onder de indruk, dat zij terstond tot de heilige kwamen en zich lieten dopen.

De heilige Willebrord was in het jaar 694 uit Engeland gekomen met twaalf van zijn metgezellen om de goede boodschap te verkondigen aan de bewoners van de lage landen.

De wind dreef zijn schip naar het eiland Walcheren.

*Tot Westcapellen, daer hij quam
En aanbedende vernam
Mercuriose over enen Godt,
Dat beeld, door ons Heren gebodt,
Brak hij*

Willibrordusput

Op meerdere plekken zou Willibrord wonderen hebben verricht en waterputten hebben laten ontstaan. Naar de legende wil, liet hij ook zo'n put verrijzen in Zoutelande. Willibrord zou ook het dorp zelf hebben gesticht. Toen bleek dat de bevolking gebrek aan drinkwater had en het dorp daardoor niet tot bloei kwam, trok Willibrord met zijn staf een kruis in de aarde. Direct welde er een zoetwaterbron op. Op deze plek werd de Willibrordusput gebouwd.

Met name in de middeleeuwen werden aan de waterput van Zoutelande bijzondere krachten toegeschreven. En zelfs in de 20^e eeuw kwamen nog gelovigen naar deze plek. In 1958 moest de oude, inmiddels overdekte put wijken voor een dijkversterking. De put werd rond 1980 landinwaarts, vlakbij de kerk van Zoutelande, weer opgebouwd.

De heilige heeft ook in Zoutelande gepredikt, en de mensen gedoopt in het zogenaamde Willibrordus-putje, dat aan de voet van de duinen ligt.

Willibrordusput in Zoutelande omstreeks 1925 (ZB, Beeldbank Zeeland).

Willibrordverering

In de verdwenen handelsnederzetting *Walichrum*, gelegen nabij de zee kust van Domburg ter hoogte van Westhove, heeft, op het eind van de 7de eeuw Willibrord het evangelie gepredikt en er, op de restanten van een laat-Romeins heiligdom, een kerk gesticht. Het parochiegebied van deze zeer vroege Christenkerk strekte zich uit tot in Zuid-Beveland. In deze kerk bevonden zich later enige relieken van haar stichter. Toen de nederzetting Walcheren en haar kerk door de zee werden bedreigd, zijn deze relieken overgebracht naar de dochterkerk te Westkapelle.

Op Walcheren werden twee kerken in Westkapelle en Oostkapelle aan Willibrord gewijd. Westkapelle groeide uit tot het centrum van de Willibrordverering. De herinnering aan Willibrord in Westkapelle is aan het einde van de 20e eeuw vrijwel vervaagd. De heilige wordt er zelfs niet met een straatnaam herdacht.

Zijn naam blijft wel verbonden aan de Willibrordusbasiliek in Hulst, de kerk in Zierikzee en de onlangs gesloten kerk van 's-Heerenhoek. Ook zijn er verschillende tehuizen en (voormalige) scholen in Zeeland naar hem vernoemd.

Willibrord overleed op 7 november 739 op 81-jarige leeftijd te Echternach.

Door Rob Rijkschroeff

Bronnen:

1. *Zeeuwse Ankertjes 'Willibrord op Walcheren'*,
2. *De mooiste Zeeuwse mythen en sagen*
3. *Encyclopedie van Zeeland*

KBO-Boschkapelle en -Stoppeldijk naar **Senioren Vogelwaarde**

In 1970 werd de gemeente Vogelwaarde, bestaande uit de dorpen Stoppeldijk, Boschkapelle, Hengstdijk en Ossenisse, samengevoegd bij de gemeente Hontenisse en dreigde de naam Vogelwaarde te verdwijnen. Omdat de dorpen Boschkapelle en Stoppeldijk dicht bij elkaar lagen en woningbouw zou zorgen dat ze volledig aan-een zouden groeien, werd besloten om de beide dorpen samen de naam Vogelwaarde te geven. Dat lag best wel wat gevoelig, omdat de dorpen een geschiedenis van onderlinge conflicten hadden.

Zowel Boschkapelle als Stoppeldijk had een eigen KBO-afdeling. In de afgelopen 54 jaar is menigmaal geprobeerd om de afdelingen onder één dak of samen te krijgen, maar steeds waren er krachten die dit tegenhielden.

Terwijl de KBO Boschkapelle sinds 2011 gebruik maakt van het centraal in het dorp gelegen Dorpscentrum, gebruikte de KBO Stoppeldijk een oude kleuterschool (ook wel "bewaarschool" genoemd).

Maar op vrijdag 4 oktober was het na een zorgvuldig proces van zeven maanden gesprekken, geleid door George de Vijlder van de Kring van Hulst, dan toch

eindelijk zover en werd de nieuwe afdeling **Senioren Vogelwaarde** opgericht en hielden de beide KBO-afdelingen op te bestaan. Meer dan 60% van de leden kwam opdagen om dat fusiebesluit te nemen. Beide afdelingen hadden de maand vooraf nog zelfstandig een barbecue georganiseerd om afscheid te nemen van de eigen afdeling.

In de oprichtingsvergadering werden George de Vijlder als procesbegeleider, Marianne Alewijnse als beheerder van het Dorpscentrum en de oudbestuursleden van beide afdelingen nog bedankt voor hun goede werk en kregen ze een presentje uitgereikt.

KBO afdeling Boschkapelle

In de oprichtingsvergadering werd ook een peiling gehouden om te zien welke activiteiten de leden graag zouden willen zien, want het nieuwe bestuur is zinnens om weer nieuw elan te brengen in de vereniging.

Het nieuwe bestuur bestaat uit voorzitter Wilfried Bral, secretaris Ron de Kort, penningmeester Irene Wauters en de leden Gusta Jonker-Scheffer, Rie Haers-van Gorp en Adri Wauters.

Tekst en foto's: Ron de Kort

Nieuwe namen voor een aantal afdelingen

Een aantal afdelingen gaan een andere naam voeren. De volgende namen hebben we (voorlopig) doorgekregen: Senioren Vereniging AEOS, Senioren Netwerk Axel, Senioren Vogelwaarde, Bond voor Senioren Clinge, SVB (Senioren Vereniging Goes), Seniorenvereniging Heikant, Heinkenszandse Bond voor Senioren, Seniorensoos Hoofdplaat, KBO-Hulst voor Senioren, Senioren Vereniging IJzendijke, Senioren Sociëteit Kwadendamme, Seniorencontact Middelburg-Veere, Ons Ovezande, Senioren Philippine, Senioren Netwerk Sas van Gent-Westdorpe, Senioren Netwerk Sluiskil, Senioren Club Zuiddorpe.

Ontmoetingsdag 'Rouw en verlies'

Beeld van de orang malu.

Op 8 oktober 2024 organiseerde de commissie Mens en Religie in samenwerking met Vereniging Leven met dood, in het Meulengat te Sluiskil, een ontmoetingsmiddag met als thema 'Rouw en verlies'.

De workshop werd geopend door Rob Rijkschroeff, die de 22 deelnemers van harte welkom heette en mevrouw Ellen van Son introduceerde. Ellen is directeur van de Vereniging Leven met dood.

Verlegen met rouw en verdriet.

Rob ging in zijn openingswoord in op het beeld van de orang malu, de mens die verlegen is met het leed in de wereld en ook met rouw en verlies. De ene mens keert in zijn of haar verdriet steeds meer in zichzelf, de ander ziet in het beeld de mens die vanuit het verdriet naar buiten keert op zoek naar ontmoeting met anderen.

Ellen startte de workshop met een korte ademmeditatie, waarna de deelnemers kaarsjes aanstaken voor overleden geliefden. Bij het aansteken van ieder kaarsje legde ieder uit voor wie het kaarsje bedoeld was.

Ontstoken kaarsen, meditatie, gesprek.

Aansluitend gingen we per twee deelnemers in gesprek over onze eigen ervaringen betreffende rouwbetuigingen die we zelf te horen hebben kregen en die soms een nare uitwerking op nabestaanden hebben, zogenaamde dooddoeners.

Omgaan met dooddoeners.

Na de pauze, natuurlijk met koffie, een heerlijke koek en veel onderlinge uitwisseling van eigen

ervaringen, werden deze dooddoeners besproken. Daarbij kwam ook naar voren dat het soms moeilijk is om de juiste bewoordingen te vinden tegenover een rouwende. Herinneringen aan de overledene delen is voor rouwendenden meestal heel fijn. Dat kan ook jaren na het overlijden van een dierbare erg prettig zijn. Immers rouwen en jezelf ruimte geven om te rouwen komt soms pas vele jaren later. Dit manifesteert zich met name bij jongeren die op jeugdige leeftijd een dierbare hebben verloren.

De achterkant van rouw is liefde.

Rouwen kun je zien als een boot, die soms in helder en dan weer in troebel water vaart. Als afsluiting van de middag luisterden we samen geëmotioneerd naar het lied 'Bridge over troubled water' van Simon & Garfunkel.

Informatie over rouw en verdriet is te vinden op rouw informatie.nl Ook kan men terecht bij <https://deluisterlijn.nl/>

Rob dankte na afloop Ellen voor de geweldige invulling van deze middag en sprak namens diverse aanwezigen hardop uit dat een vervolg van deze workshop zeer wenselijk zou zijn. Vervolgens overhandigde hij Ellen als dank een 'Zeeuws mandje' en de door hem geschreven gedichtenbundel rond rouw, 39 drieluiken.

Tekst: Riek van Zeventer en Rob Rijkschroeff.

Foto's: Riek van Zeventer en Vonny Rijkschroeff.

Hersenspinsel 377

Sancho

Pancho

Als het over het redden van de natuur en het milieu gaat, worden er allerlei mogelijkheden geopperd om ‘goede energie’ te produceren. Geen fossiele brandstoffen meer, maar schone brandstof van bijvoorbeeld windmolens. Dat wordt als het ‘je van het’ gezien. Het bespaart het mensdom volgens zeggen allerlei verontreiniging vanuit de lucht of de omgeving. Dat zou dan ook zorgen voor een ‘groene’ omgeving, waarin het gezond toeven is. Allerlei bewegingen van bevlogen lieden, ook wel activisten genoemd, ijveren daarvoor. Vaak op het fanatieke af, waardoor er mensen zijn die zich niet meer helemaal veilig voelen en daar dan door verward geraken.

En alsof dat verhaal van de windmolens niet genoeg is, wordt er voor het krijgen van gezonde warmte ook gepleit voor energie uit zonneparken op ook weer allerlei mogelijke en onmogelijke plaatsen. Door dat ijveren en fanatisme worden we nu opgezaald met ontelbare zonne- en windmolenparken.

Het gevolg van dat gedram door die activisten is dat het landschap en het aanzien van onze woongebieden minder aantrekkelijk wordt. Niet alleen om ervan te genieten, maar ook om erin te wonen. Als je hun zin zou doen wordt het landschap waarin wij ‘gelukkig en gezond’ moeten zijn vol geplempt met reusachtige windmolens en voetbalvelden vol zonnepanelen. Op die velden kun je dan geen EK- of WK-wedstrijden spelen vanwege de straling en andere schadelijke gevolgen van die maatregelen.

Gelukkig zijn er ook mensen die tegenstander zijn van het vol bouwen van allerlei gronden en waterplassen met windmolens en zonneparken. In het tijdschrift EW lazen we daarover het volgende: “De windmolensupporters hebben hun ziel verkocht aan de windmolenindustrie. Je hoort ze nooit over de schade van windmolens voor de natuur. Die krennen vermalen vogels, verjagen bruinvissen, kabels zorgen voor elektromagnetische velden. Toch is het dogma: visserij slecht, windmolen goed, want die zijn ‘groen’.” “Onverdraaglijk.” Die gedachte leeft bij de grote meerderheid van mensen die in de natuur leven en van die natuur leven. Wat we hierboven aanhalen komt van iemand die in de natuur werkt om daarvan te kunnen leven. Maar de tegenstanders van de vele windmolen- en zonneparken hebben het moeilijk in hun strijd om hun kost in de natuur te verdienen.

Hun “gevecht” tegen dat gedram lijkt daardoor veel op het gevecht van Don Quijote en Sancho Pancho, uit het

verhaal De Man van La Mancha. Ook zij voeren een hopeloze strijd tegen de windmolens die ze tegenkomen. En die windmolens zijn dan niet eens de oneindig hoge metalen staven die nu de lucht in steken, maar juist de molens die we nu vanwege het toeristische aspect zo zorgvuldig mogelijk proberen te behouden en indien nodig voor veel geld te restaureren.

Die tegenstanders van het plaatsen van de grote aantallen windmolen- en zonneparken hebben gelijk. Het is gewoon allemaal te veel van het ‘goede’. Die bijna onmetelijke aantallen windmolens en zonnepanelen brengen inderdaad schade toe aan het landschap en de bewoonde omgeving. Is het écht gezond en voor de natuur en voor ons als mensen goed dat er onmetelijke aantallen funderingspalen in de bodem van de zeeën gestampt worden als fundament voor die windmolens? Enne wat doet het met de gezondheid van de bewoners van de huizen die bijna in hun achtertuin een windmolen te verduren krijgen? Wat doet het voortdurende gezoem van die “krennen”, zoals een tegenstander het in EW uitdrukt, met die huizenbewoners die dat zoemgeluid de hele dag moeten meemaken? En waar moeten we straks heen om van een mooi landschap of stads-/dorpsgezicht met oude windmolens te kunnen genieten? Kan het allemaal wat minder en wat meer en beter gecoördineerd? En dan heb ik het nog niet eens over de stikstof-, fijnstof- en CO2 uitstoot gehad.

Maar dat schijnt dan weer een kous van een ander been te zijn. Vindt u ons verhaal warrig? Dat is het ook, want wij zijn flink in de war van al die groene praat. Het lijkt soms wel “wir – war politiek”!

Augustinus

Diamiddag en Bingo in Heinkenszand

Diamiddag met quiz

Onze eerste activiteit na de zomerstop was een diamiddag met quiz over Heinkenszand 'toen en nu'. Deze middag werd weer goed bezocht door de leden. Eerst kregen we natuurlijk koffie/thee met iets lekkers aangeboden. Nadat dit was genuttigd, startten we met een quiz over Heinkenszand. Er werden dia's getoond en wij mochten met zijn allen een gooi doen naar een heerlijke fles wijn. Dat was de prijs die we konden winnen.

De quiz bevatte eenentwintig vragen en hoewel ik zelf geboren en getogen ben in Heinkenszand had ik van de vragen meer dan de helft fout. De prijswinnaar was Jan Geijs, geboren in 's-Heerenhoek! We hielden het er maar op dat Jan en Riet jarenlang een winkel in Heinkenszand gehad hebben en bijna iedereen kenden. Jan had elf antwoorden goed.

Quizvragen over Heinkenszand toen en nu

In de pauze kregen we weer een lekker drankje aangeboden en gingen we verder met de dia's van Heinkenszand toen en nu. We hoorden weldra kreten van o ja, deze winkel was er vroeger ook. En wat leuk daar stond het café van "Ube Knuut". En kijk daar eens dat was het snoepwinkeltje van Rika Bakker, waar iedereen die in Heinkenszand geboren is wel eens een snoepje kocht. Ook vlogen allerlei bijnamen over de tafels.

Kortom het was een zeer geslaagde middag en onze dank gaat uit naar degenen die de middag hebben georganiseerd. Dit waren Kees van Damme, Jan Minnaard, Marjan Pouwer-Zuidweg en Arjen Pouwer.

Dit is een goede bingo!

Bingomiddag 16 oktober

En dan hoor je Dit is een goede bingo!

Op een zonnige en warme woensdagmiddag 16 oktober jl., was er voor de leden een bingo georganiseerd in De Stenge Heinkenszand.

In totaal meer dan 50 personen hadden zich opgegeven. Wij startten de middag om 14.00 uur met koffie/thee en een lekker stuk cake/koek. Dat liet eenieder zich goed smaken. Er werden aan de tafels gezellige groepjes gevormd en iedereen had er zin in. Onze bingoman Rinus, vergezeld van zijn assistente Annie, startte de bingo en weldra klonk: **BINGO**. Nadat alles was gecontroleerd bleek dit een goede bingo te zijn. Zo ging het een poosje door en tot aan de pauze hadden wij weer zes gelukkige prijswinnaars.

In de pauze werden we voorzien van een sapje, wijntje of biertje en werd er druk met elkaar gepraat. Na een kwartiertje begon de bingo weer. We hadden nog zes prijsjes om te verdelen, dus gingen we er weer volop tegenaan. Ook voor deze prijzen werd een winnaar gevonden.

Onze dank gaat uit naar de sponsors die weer voor mooie prijsjes zorgden. We hebben met zijn allen weer een gezellige leuke middag gehad.

Tekst en foto's: Annelies Martens.

Bijspijkerbijeenkomst voor vrijwilligers

Op dinsdag 26 november vindt van 10.00 tot 15.15 uur, in 't Meulengat in Sluiskil, een bijspijkersessie plaats voor alle vrijwilligers die actief zijn bij een KBO-afdeling in Zeeland.

Wat voor vrijwilligerswerk kunt u doen?

Binnen de afdelingen zijn diverse vrijwilligersfuncties denkbaar. Bijvoorbeeld: hand- en spandiensten bij activiteiten, bezorgen van ONS Magazine en/of eigen nieuwsbrief, leden bezoeken, bijhouden/opzetten website, leden helpen bij digitalisering, fietsbegeleiders, wandelvrijwilligers, activiteiten mee opzetten en begeleiden, ledenadministrateurs.

Bij veel afdelingen zijn bovendien nieuwe bestuursleden van harte welkom!

Aanmelden via onderstaande link
[Regionale terugkomdagen vrijwilligers
najaar 2024 - KBO-Brabant](#)

Uw testament een hele **puzzel?**

Niet met ons werkboek!

Het Rode Kruis merkt dat veel mensen vragen hebben over het opstellen van een testament. Daarom hebben we een handig werkboek gemaakt.

In 5 stappen ontdekt u welke keuzes u kunt maken.

Een goed geregeld testament biedt namelijk rust, zowel voor uzelf als voor uw naasten.

Al meer dan 60.000 keer kosteloos aangevraagd

Wat laat ik na? Wie regelt mijn uitvaart? Wie benoem ik tot executeur? En welke mogelijkheden heb ik om na te laten aan een goed doel zoals het Rode Kruis? Enkele voorbeelden van vragen die wij beantwoorden in het handboek.

Doorloop simpelweg de 5 stappen en u komt goed voorbereid bij de notaris.

Klik op de knop en [vraag het werkboek gratis aan](#).
[Bestel het gratis werkboek >>](#)

De gift van uw leven

U kunt het Nederlandse Rode Kruis opnemen in uw testament. Iedere nalatenschap levert een onschatbare bijdrage aan het verminderen van pijn, honger en verdriet op deze wereld. Wilt u meer weten over nalaten aan het Rode Kruis? Neem dan vrijblijvend contact met ons op, we denken graag met u mee.

Bron en foto: Rode Kruis.

'Chinezen' in Koudekerke

Het buffet werd verzorgd door het Chinees Restaurant uit Koudekerke.

Dit jaar hadden we voor de verandering voor het Restaurant "De Lange Muur" gekozen. De prijzen waren iets verhoogd, maar dat was voor de deelnemers geen bezwaar.

De voorzitter Huib van Kessel van KBO-Vlissingen e.o. opende de avond, en het buffet kon beginnen. Er was een goede sfeer en er werd volop over en weer vol enthousiasme van het buffet genoten.

Na afloop werden we royaal gecompimenteerd. Daaruit concludeerden we dat het voor herhaling vatbaar is.

De activiteiten waren van Mariet en Elly.

Tekst en foto: Elly Agterberg.

Lees- en/of kijktips

Als redacteur van Wij Zêëuwen vraag je je geregeld af of iets goed geschreven is. En dan hebben we het nog niet eens over alle spellingshervormingen die in de loop der tijd hebben plaats gevonden. Of moet je in de loop der tijden schrijven? Plaats gevonden moet je toch aan elkaar schrijven: plaatsgevonden? Hoe meer je erover nadenkt, hoe meer je gaat twijfelen. Wat was ook alweer het verschil tussen weifelen en twijfelen?

De echte taalliefhebber kan zich abonneren op Onze Taal, een [populair wetenschappelijk tijdschrift](#) dat uitgegeven wordt door het [Genootschap Onze Taal](#). Het verscheen voor het eerst in maart [1932](#). Het blad geeft zijn lezers informatie over allerlei aspecten van (de Nederlandse) [taal](#).

Het bevat onder meer artikelen over taalverandering, leesbaar schrijven en nieuwe woorden, maar ook taalnieuws, tips en boekbesprekingen. Tweemaal per jaar komt er een themanummer uit, bijvoorbeeld over [kindertaal](#), voetbaltaal of reclametaal. De jaargangen tot en met 2014 zijn te vinden op de website van de [Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren](#).

Wanneer schrijf je tenslotte en wanneer ten slotte? Kun je hen of hun door elkaar gebruiken? Schrijf je je wil of je wilt? U kunt geen taalvraag bedenken of u kunt het antwoord gemakkelijk opzoeken op [www.onzetaal.nl](#)

Colofon

'Wij Zêëuwen' is een uitgave van KBO-Zeeland

Blijf ons ondertussen ook volgen op:

 facebook.com/kbo.zeeland.3

en

 [twitter.](#)

Voor al het andere nieuws vanuit KBO-Zeeland kijkt u op onze website www.kbozeeland.nl

Redactie Wij Zêëuwen:

Jan van den Boom

Lillianne van der Ha

Rob Rijkschroeff

E-mailadres:

wijzeeuwen@kbozeeland.nl

Art Direction

Jan van den Boom

Het toesturen aan 'Wij Zêëuwen' van foto's en teksten impliceert toestemming tot publicatie. Toegestuurde teksten worden niet automatisch geplaatst.

Indien u als KBO-afdeling iets te melden hebt voor 'Wij Zêëuwen' of de digitale 'Wij Zêëuwen' niet meer wenst te ontvangen, dan kunt u dit melden via e-mail: wijzeeuwen@zeelandnet.nl

Kijk voor het laatste nieuws op de websites van KBO-Regio Zeeland: www.kbozeeland.nl of van KBO-Brabant www.kbobrabant.nl

van oeveren reizen

50-PLUS

BUSPROGRAMMA

Boek nu zorgeloos uw vakantie

- ☑ Inclusief alle entreegelden
- ☑ Inclusief kofferservice
- ☑ AED en gratis wifi
- ☑ Zeer luxe touringcars
- ☑ Binnen onze regio wordt u thuis opgehaald

Van Oeveren Reizen Zierikzee — 0111- 414348 of www.vanoeveren.nl